

Ключові слова: судовий захист, пенсійні права, права людини, права громадян, Європейський суд.

Ключові слова: судовий захист, пенсійні права, права людини, права громадян, Європейський суд.

Key words: judicial protection, pension rights, human rights, citizens' rights, European Court.

Арабаджи Наталя Борисівна

*Міжнародний гуманітарний університет
доцент кафедри державно-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент*

ІСТИННІСТЬ ЯК ОДИН З КРИТЕРІЇВ ЮРИДИЧНОГО НАУКОВОГО ЗНАННЯ

Юриспруденція як цілісна наука про право та державу повинна базуватись на критеріях оцінки наукового пізнання. Незважаючи на відмінності в розумінні критеріїв оцінки наукових теорій, можна встановити ті, які виділяються у всіх науках. Одним з загальних факторів оцінки являється умова істинності та достовірності наукового знання. Юридичні теорії, на нашу думку, також повинні відповідати цьому критерію.

Істина як певний критерій наукового пізнання має неоднозначний характер. Пошук самого поняття істини ускладнюється тим, що з часом деякі наукові погляди мають властивість змінюватись, а іноді й кардинально. Те, що колись мало характер незаперечного знання, через деякий час може бути визнано хибним.

Варто відмітити, що результатом багаточисленних спроб визначити, яке знання є істинним, а яке – ні, в науці стали критерії істинності, де в різних варіантах до теорії істини відносяться: внутрішня узгодженість та логічна послідовність знань; опорні на фундаментальні онтологічні представлення науки; існуючі в суспільстві домовленості (наукова парадигма) тощо. Але це ще не єдиний підхід до розуміння істини.

Істина – це, перед усім, згода з досвідом, що підтверджується практикою. Традиційно, це відповідність теорії реальній дійсності.

Саме дана ознака говорить про те, що теорія правильно відображає свій предмет, його закономірності.

Істинні знання – це ті знання, які співпадають зі своїм предметом, відповідають його змісту. Без перевірки теорії практикою, теорія не може вважатись науковою.

Як справедливо вказує Лившиц Р.З., «впевнитись в правильності того чи іншого підходу тільки на основі теоретичних викладок, мабуть, не можливо. Докази щодо того чи іншого рішення, а можливо, й пошуки чогось іншого, ведуть до практичного підходу, в тих реальних наслідках, до яких веде теорія» [1, с. 65].

Також дану ознаку можна сформулювати як ознаку об'єктивності знання. Знання об'єктивно в тому плані, що його зміст не залежить від самого суб'єкта, але безпосередньо визначається предметом пізнання. Перевірка знань на об'єктивність припускає певні практичні дії з предметом. Тобто впевнитись в істинності або ж в хибності теорії можна лише при проведенні практичної діяльності.

Як вказував ще Енгельс Ф., «Ми можемо довести правильність нашого розуміння даного явища природи тим, що самі його виготовляєм, викликаєм його з певних умов, примушуємо його служити певним цілям» [2, с. 9]. Саме така точка зору щодо розуміння істинної теорії володарює в сучасній науці. «Істинність являється не тільки нормативною цінністю, але й необхідною характеристикою будь-яких пізнавальних результатів, що претендують на науковість. «...Істинність є центральним, найбільш сильним регулятивом науково-пізнавальної діяльності» [3, с. 52].

Отже, істина повинна сприйматись в межах теорії відображення, оскільки знання повинно бути віддзеркаленням об'єктивної реальності. Однак, на думку Поппера К., теорія ніколи емпірично не верифікується, оскільки виведення теорії з приватних висловлювань, «верифікованих» досвідом, логічно недопустимо. «Емпіричні підтвердження при оцінці теорії не мають значення, оскільки ідея емпіричного підтвердження стоїть в колі доказів» [4]. Тобто теорія, що виведена із фактів, не може підтверджуватись власними наслідками. Критерій повинен дозволяти припускати в сферу емпіричної

науки такі висловлювання, верифікацію яких здійснити неможна. Верифікація може підтримати теорію лише тимчасово, оскільки наступні ймовірні негативні рішення завжди можуть це спростувати.

Насправді, легше отримати підтвердження, або ж верифікацію майже для кожної теорії, якщо ми в пошуках підтвердження. Але при цьому слід виключити такі пояснення, які витікають з самого джерела (наприклад, право – свобода, оскільки воно виражає ідею свободи).

Критерієм істинності теорії Поппер К. називає не верифікованість теорії, а її фальсифікованість. Це не означає відмову від оцінки наукової системи в позитивному змісті, але при цьому система повинна мати якусь логічну форму, яка б могла безпосередньо емпіричними перевітками виділити її в негативному змісті. Тобто емпірична система повинна приймати припущення. Непрямим способом підтверджується істинність теорії згоди з результатами інших теорій, «хоча, такого роду підтвердження не може носити кінцевий характер. Однак, суперечність з твердо встановленими законами інших теорій може розглядатись як кінцеве спростування» [4, с. 181].

Наукове знання завжди передбачає його реалізацію на практиці. Тому, цілком логічно, що ціллю науки є зміна навколишньої реальності, тобто практичної діяльності. Теорія, як стверджує Керимов Д. А., з однієї сторони, повинна бути орієнтиром на формулюванні конкретних висновків, зроблених на публіку, а з іншого – це найбільш доцільні шляхи, форми та засоби реалізації даних висновків [5, с. 75]. Теоретичний момент доцільний лише тоді, коли воно являється рухом до практичного, оскільки як й практичне не мало б змісту, якщо б не реалізовувало щось теоретичне.

На разі досить відома позиція, що практика, як найбільш об'єктивний критерій істинності пізнання, потребує не тільки доповнення, але й внесення певних змін. На думку Керимова Д. А. «...не будь-яка практика, як результат є істинністю пізнання, оскільки погана, негативна, шкідлива практика не може виконувати цю роль. Тому, перед тим як визнати практику критерія істинності пізнання, необхідно визначити, наскільки ця істина практична» [5, с. 93]. Теоретика головним чином цікавить істина, особливо формування істинних теорій.

Література

1. Лившиц Р.З. Теория права: учебник для студентов юридических высших учебных заведений. М.: БЕК, 1994. 224 с.
2. Тарасов Н.Н. Методологические проблемы современного правоведения: Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Екатеринбург, 2002. С. 9.
3. Малюк А. Імперіалізм у Марксовій концепції глобалізації. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2019. № 3. С. 33–61
4. Поппер К. Объективное знание. Эволюционный подход. М.: Эдиториал УРСС, 2002. 384 с.
5. Керимов М.К. Рассмотрение дел об административных правонарушениях: проблемы теории и практики правового регулирования: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. М., 2009. 172 с.

Ключові слова: юридична наука, критерії істинності, наукові теорії, наукові знання

Ключевые слова: юридическая наука, критерии истинности, научные теории, научные знания

Keywords: legal science, truth criteria, scientific theories, scientific knowledge

Еннан Руслан Євгенович

*Національний університет «Одеська юридична академія»
доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної
юстиції,
кандидат юридичних наук, доцент, магістр інтелектуальної
власності*

КОДИФИКАЦІЯ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЄС: ДОСВІД ФРАНЦІЇ

До 1992 р. законодавче регулювання правовідносин інтелектуальної власності у Франції здійснювалося розрізненими нормативно-правовими актами. Кодекс інтелектуальної власності Франції набрав чинності 1 липня 1992 р., який фактично увібрав у себе положення скасованих законів у сфері інтелектуальної власності. Водночас після прийняття Кодексу продовжувала діяти низка декретів, положення яких встановлювали порядок та особливості застосування норм, що увійшли до Кодексу.